

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 grudnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Jolanta Łanowy
Protokolant:	Małgorzata Skirło

po rozpoznaniu w dniu 28 listopada 2014 r. w Gliwicach

sprawy H. K. (K.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania H. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 12 czerwca 2014 r. **nr** (...)

- zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż przyznaje odwołującemu prawo do emerytury od dnia 23 marca 2014 r.;
- zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na rzecz odwołującego kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) SSO Jolanta Łanowy

VIII U 1462/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 czerwca 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu H. K., prawa do emerytury, wskazując, że nie udowodnił okresu składkowego i nieskładkowego wynoszącego co najmniej 20 lat, a jedynie 18lat, 6 miesięcy i 22 dni. ZUS podał, że do wymaganego stażu ubezpieczeniowego nie zaliczył okresu pracy w gospodarstwie rolnym ojca od 1 lipca 1957r. do 31 grudnia 1980r.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony domagał się jej zmiany i przyznania mu prawa do emerytury, przy uwzględnieniu spornego okresu. W uzasadnieniu podkreślił, że ponad 20 lat pracował w gospodarstwie rolnym babci i ojca. Załączył także wypisy z rejestru gruntów, wyjaśniając, iż nie przedłożył ich do organu rentowego z uwagi na wydanie ich przez Urząd Miejski w Z. dopiero w maju br.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując dotychczasowe stanowisko. (...) Oddział w Z. wskazał dodatkowo, że ubezpieczony nie przedłożył stosownej dokumentacji potwierdzającej fakt istnienia gospodarstwa rolnego, jego powierzchni i właścicieli w latach 1957-1980, a w okresie od 1 lipca 1977r. przyrodni brat odwołującego – J. M. podlegał z mocy ustawy jako rolnik ubezpieczeniu społecznemu rolników. Nadto ZUS wskazał, że zamieszkiwał w domu ojca pod adresem ul. (...), podczas gdy zameldowany był przy ul. (...).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Ubezpieczony, H. K. ur. (...), w dniu 27 marca 2014r. wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. z wnioskiem o ustalenie prawa do emerytury.

Ubezpieczony 65 lat ukończył 3 grudnia 2007r.

ZUS okresy składkowe i nieskładkowe uwzględnił w wymiarze 18 lat, 6 miesięcy i 22 dni.

Po przeanalizowaniu sprawy ZUS wydał zaskarżoną decyzję.

Organ rentowy wydając zaskarżoną decyzję nie uwzględnił okresów prowadzenia działalności gospodarczej od 1 kwietnia 1995r. do 30 kwietnia 1995r., od 15 lipca 1998r. do 17 sierpnia 1998r., z uwagi na wyłączenie w tych okresach odwołującego z ubezpieczenia. Decyzją komisji kolegialnej z 3 czerwca 2014r. nie uznano ubezpieczonemu wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym ojca E. M. (1) w okresach od 1 lipca 1957r. do 31 grudnia 1980r. z uwagi na brak stosownej dokumentacji.

W toku procesu Sąd ustalił, iż E. M. (2) – babcia odwołującego, posiadała jako współwłaściciel w latach 1955-1977 (według stanu na rok 1964 i 1974) łącznie ok. 2,5400 ha powierzchni gruntów, przy ul. (...) -Curie, Johanna P. oraz na zach. od ul. (...) w Z.. W latach 70. Stała się współwłaścicielem kolejnych gruntów o powierzchni 2,5399 ha, w związku ze śmiercią siostry. Nadto posiadała również grunty dzierżawione, zatem gdy po śmierci E. M. (2) w roku 1976, gospodarstwo przejął jej syn, a ojciec ubezpieczonego – E. M. (1), pozostawał on w posiadaniu łącznie ok. 8,5 ha wraz z gruntami dzierżawionymi. Ubezpieczony był pozamażeńskim dzieckiem E. M. (1) i H. K., stąd też nosi nazwisko matki i od urodzenia zameldowany był w jej domu przy ul. (...). Po śmierci matki w roku 1953, jako 11-letni chłopiec ubezpieczony trafił pod opiekę ojca i babci, z którymi zamieszkał w domu przy ul. (...). Pomimo to nie zmieniono danych meldunkowych. Po skończeniu szkoły podstawowej odwołujący nie kontynuował dalej nauki, tylko rozpoczął pracę na gospodarstwie babci i ojca. Nie założył rodziny. Na gospodarstwie tym pracował i mieszkał także 2 lata starszy od odwołującego brat przyrodni – J. M., który od 1 lipca 1977r. do 2000r. podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników.

Gospodarstwo to stanowiło główne źródło utrzymania rodziny. W spornym okresie w gospodarstwie uprawiano zboża; pszenicę owies, oraz ziemniaki i buraki. Hodowano konie, 2 krowy, 6-8 sztuk trzody chlewnej, barany, kozy oraz ptactwo.

Odwołujący, już w czasie pobierania nauki w szkole podstawowej pomagał przy pracach w gospodarstwie babci, wykonując nawet ciężkie prace polowe tj. chodzenie z pługiem, a po skończeniu szkoły zaczął systematycznie pracować w gospodarstwie, codziennie od godziny 6:00 rano, przez cały dzień, wykonując wszelkie prace polowe, zarówno przy uprawie zbóż i ziemniaka jak i przy oporządzaniu zwierząt hodowlanych.

Po śmierci ojca w 1980r., ubezpieczony przeprowadził się do domu oddziedziczonego po matce, przy ul. (...), tj. oddalonego ok. 300-400 m od domu ojca lecz nadal wraz z przyrodnimi braćmi, wspólnie prowadzili oddziedziczone gospodarstwo do lat 90., kiedy to większość posiadanych gruntów została zagospodarowana (przejęta w wyniku sprzedaży) pod budowane w tych latach osiedle mieszkaniowe. W domu przy ul. (...) do śmierci zamieszkiwał J. M. oraz rodzeństwo P.: Z. i P., będący lokatorami mieszkającymi tam od urodzenia. W połowie lat 90 ubezpieczony rozpoczął prowadzenie działalności gospodarczej w branży transportowej, zaprzestając definitywnie pracy w gospodarstwie.

Natomiast do 2000r. działalność rolniczą prowadził brat odwołującego, by następnie z tytułu niezdolności do pracy uzyskać kolejno prawo do renty i emerytury z KRUS.

Ubezpieczony aktualnie jest nadal właścicielem działek rolnych o łącznej powierzchni ok. 1 ha.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie: akt organu rentowego, zeznań świadków: H. C. (protokół z przesłuchania świadka w miejscu zamieszkania k. 39 a.s.) P. P. (2) (nagranie rozprawy z dnia 23 września 2014r. płyta k. 30 a.s.) oraz świadka Z. P. i wyjaśnień odwołującego (nagranie rozprawy z dnia 28 listopada 2014r. płyta k. 44 a.s.) a także na podstawie wypisów z rejestru gruntów (k. 5-12 a.s.).

Zebrany materiał dowodowy Sąd uznał za kompletny i wystarczający do poczynienia ustaleń faktycznych oraz rozstrzygnięcia sprawy. Zeznanie świadków, zwłaszcza świadka H. C. zamieszkującego w bliskim sąsiedztwie przedmiotowego gospodarstwa, w pełni zasługiwały na wiarę, gdyż posiadał on szczegółowe informacje o pracy odwołującej w spornym okresie. Sąd uwzględnił także w całości wyjaśnienia ubezpieczonego, gdyż znalazły odzwierciedlenie w pozostałym materiale dowodowym. Przesłuchani w postępowaniu świadkowie opisali zakres obowiązków odwołującej w gospodarstwie, które – w ocenie Sądu – wyczerpywały wymiar pracy.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego H. K. zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 28 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009, nr 153, poz. 1227 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949r., którzy nie osiągnęli okresu składkowego i nieskładkowego, o którym mowa w art. 27 ust. 1 pkt 2, przysługuje emerytura, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnęli wiek emerytalny, o którym mowa w art. 27 ust. 2 i 3;
- 2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 15 lat dla kobiet i co najmniej 20 lat dla mężczyzn.

Z kolei art. 10 ust 1 pkt 3 powołanej ustawy wskazuje, iż przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również – traktując jak okresy składkowe – przypadające przed dniem 1 stycznia 1983r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7 ustawy, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

Bezspornym w sprawie jest, że ubezpieczony w dniu 3 grudnia 2007r. ukończył wiek emerytalny 65 lat życia.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było ustalenie, czy odwołujący legitymuje się okresem składkowym i nieskładkowym wynoszącym co najmniej 20 lat, bowiem organ rentowy zaliczył mu jedynie 18 lat, 6 miesięcy i 22 dni ogólnego stażu pracy, nie uwzględniając wnioskowanego przez ubezpieczonego okresu pracy w gospodarstwie rolnym. Organ rentowy za w zaskarżonej decyzji zakwestionował nie tyle pracę ubezpieczonego w gospodarstwie ale sam fakt istnienia tego gospodarstwa.

Według oceny Sądu postępowanie dowodowe przeprowadzone w tej konkretnej sprawie wykazało w sposób jednoznaczny, że zaistniały przesłanki do zastosowania art. 10 ust 1 pkt 3 powołanej ustawy i uzupełnienia stażu pracy odwołującej o okres pracy w gospodarstwie rolnym w zakresie niezbędnym do uzupełniania stażu wynikającego z uwzględnionych przez ZUS okresów składkowych i nieskładkowych do wymaganych prawem 20 lat.

Zarzuty ZUS nie znalazły potwierdzenia w zgromadzonym materiale dowodowym. W oparciu o wypisy z rejestru gruntów i zeznania świadków wykazane zostało zwłaszcza istnienie wielohektarowego gospodarstwa, przy którym prowadzeniu niewątpliwie odwołujący pomagał jeszcze w czasie pobierania nauki w szkole podstawowej, a następnie pracował w pełnym wymiarze. Biorąc po uwagę wielkość gospodarstwa - 8,5 ha, fakt, iż ubezpieczony aż do 1997r.

był kawalerem, oraz opierając się na wiarygodnych w ocenie Sądu zeznaniach świadków, nie sposób nie uznać, iż po ukończeniu 16 roku życia, tj. od 3 grudnia 1958r. H. K. wykonywał regularną pracę w gospodarstwie rolnym babci i ojca, pracując tam codziennie, w zależności od ilości pracy przez większą część dnia, od godz. 6:00 rano. Osobiście zajmował się on wszystkimi wchodzącymi w zakres pracy w tym gospodarstwie czynnościami, a to: hodowlą zwierząt i pracami polowymi.

W tym miejscu należy wskazać, iż w judykaturze wykształcił się pogląd, iż o uwzględnieniu przy ustalaniu prawa do świadczeń emerytalno-rentowych okresów pracy w gospodarstwie rolnym sprzed objęcia rolników obowiązkiem opłacania składki na rolnicze ubezpieczenie społeczne domowników (tj. przed dniem 1 stycznia 1983r.) przesądza wystąpienie dwóch okoliczności: po pierwsze - wykonywanie czynności rolniczych powinno odbywać się zgodnie z warunkami określonymi w definicji legalnej "domownika" z art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników z dnia [tekst jednolity Dz. U. z 1998r., Nr 7, poz. 25] i po drugie - czynności te muszą być wykonywane w wymiarze nie niższym niż połowa ustawowego czasu pracy, tj. minimum 4 godziny dziennie.

Zgodnie z art. art. 6 pkt 2 ustawy o u.s.r., domownikiem jest osoba bliska rolnikowi, która ukończyła 16 lat, pozostaje z rolnikiem we wspólnym gospodarstwie domowym lub zamieszkuje na terenie jego gospodarstwa albo w bliskim sąsiedztwie oraz stale pracuje w tym gospodarstwie rolnym i nie jest związana z rolnikiem stosunkiem pracy.

W ocenie Sądu, fakt, że odwołujący nie był zameldowany w domu przy ul. (...), nie wyklucza okoliczności jego stałego zamieszkiwania pod tym adresem, na co wskazuje życiorys ubezpieczonego. Doświadczenie życiowe każe przyjąć, iż rzeczywiście, tak jak twierdzi odwołujący, nie jest możliwe by po śmierci matki w 1953r. jako 11-letni chłopiec samotnie zamieszkiwał pod adresem stałego zameldowania, kiedy 400 metrów dalej znajduje się dom jego ojca i babci, pod opiekę których trafia. Dokonania zmiany w adresie meldunkowym najprawdopodobniej zaniedbano.

Zarzut organ rentowy odnośnie braku udowodnienia spornych okresów pracy w gospodarstwie, w ocenie Sądu jest bezprzedmiotowy, gdyż fakt wykonywania w spornym okresie przez ubezpieczonego pracy w gospodarstwie został wystarczająco wykazany w postępowaniu sądowym za pomocą innych dowodów zeznań świadków. W postępowaniu odwoławczym przed Sądem nie obowiązują bowiem ograniczenia dowodowe jakie występują w postępowaniu o świadczenia emerytalno-rentowe przed organem rentowym, a Sąd może ustalić okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość jak: okresy za pomocą wszelkich środków dowodowych, przewidzianych w kodeksie postępowania cywilnego (por. uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984r. III UZP 6/84, uchwała Sądu Najwyższego z 21 września 1984r. III UZP 48/84, wyrok Sądu Najwyższego z 7 grudnia 2006r., I UK 179/06, LEX nr 342283).

Uznając, że ubezpieczony H. K. legitymuje się przepisanim stażem ubezpieczeniowym oraz wiekiem emerytalnym, Sąd stwierdził, że jego odwołanie jest uzasadnione i na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję, przyznając odwołującemu prawo do emerytury począwszy od 23 marca 2014r., tj. od daty złożenia wniosku o emeryturę.

W pkt 2 wyroku Sąd, na mocy art. 98 k.p.c. w zw. § 2 i § 12 ust. 2, biorąc pod uwagę nakład pracy pełnomocnika, jego przyczynienie się do rozstrzygnięcia sprawy oraz udział w trzech posiedzeniach Sądu, orzekł o kosztach zastępstwa procesowego zasądając na rzecz odwołującego dwukrotność stawki minimalnej.

SSO Jolanta Łanowy